

Painotusongelmia

Painovyö on luultavasti yksi halveksituimpia varusteita sukeltajan on puettava ylleen. Perinteinen painovyö koostuu viiden sentin nailonvyöstä, kovista lyijypainoista ja metalli- tai muovisoljesta. Yhdistelmä on raskas, kömpelö ja epä mukava, ainakin kun olet pukeutumassa tai nostamassa varusteita pois vedestä veneen kannelle.

Painovyötä käytettäessä et myöskään usein saa painoja aivan sinne, missä niitä tarvittaisiin tasapainon vuoksi. Ja valitettavan harvoin painovyöt puetaan ylle kunnolla, säädetään kunnolla ja riisutaan tarpeen vaatiessa. Onneksi muutama käytännön vinkki sekä muutama kekseliäs varuste voivat helpottaa painovyöongelman ratkaisemisessa.

Mikä ongelma on?

Onnettomuudet painovyön kanssa ovat yleisiä ja ongelmia on paljon. Muutaman vuoden takaisen Australialaisen DIMS* -tutkimuksen mukaan painovyöt muodostavat suurinpiirtein 12 prosenttia varusteisiin liittyvistä ongelmista, vaikka yksikään ongelmista ei osoittanut painovyön itsensä varsinaista toimintahäiriötä. Näyttää siltä, että yleensä ongelmat painovyön kanssa johtuvat omasta tekemisestämme tai tekemättä jättämisestä, kuten asia voi olla. Raportoitujen ongelmien joukossa oli huonosti kiinnitetyjä solkia ja painovyön vapaan pään kietominen tai sen tunkeminen vyön itsensä alle.

Muita yleisiä virheitä sattuu sukeltajien mennessä veteen ja huomaavansa siellä tarvitsevansa enemmän painoja. Mieluummin kuin että sukeltaja ottaisi painovyön pois ja lisäisi lisäpainot siihen, laitetaan lisäpainot liivin taskuun. Vaikka tämä vaikuttaakin helpolta ja nopealta ratkaisulta, ei se ole kovin turvallinen ratkaisu. Usein taskun velkro irtoaa vapauttaen painon. Sukeltaja ei välttämättä huomaa tätä syvyydessä, mutta ongelma ilmenee varmasti sukeltajan yrittäessä tehdä turvapysähdystä matalassa vedessä.

Monilla sukeltajilla on ongelmia pitää painovyö tiukkana laskeutumisen aikana. Sukelluspuvun puristuessa kasaan löystyy painovyö. Joissain tapauksissa, kun sukeltaja on laittanut enemmän painoja selän puolelle, vyö itse asiassa liukuu tai siirtyy vyötärön ympäri aiheuttaen soljen olevan selässä pullon alla. Tässä tapauksessa painovyön säätö tai sen tiputtaminen hätätilanteessa on likipitäen mahdotonta.

Tarkkaavainen sukeltaja välttää tämän ongelman kurottamalla alas ja kiristämällä säännöllisesti vyötään. Mutta se voi aiheuttaa enemmän ongelmia. Mikäli sukeltajan kädet ovat kylmät tai painovyön vapaa pää on liian lyhyt jotta sukeltaja voi ottaa siitä kiinni, saattaa vyö helposti liueta ja lähteä kokonaan pois. Tuloksena voi olla nopea (ja vaarallinen*) matka takaisin pintaan.

Vaikka meillä saattaakin olla oikean kokoinen oma vyö, johon saa oikean määrän painoja mukavasti oikeisiin paikkoihin vakiovarusteidemme kanssa, muodostuu ongelma vuokravarusteiden kanssa.

Parempi hiirenloukku

Erilaisilla ratkaisulla voidaan hoitaa suuri määrä painovyön aiheuttamia ongelmia. Niille sukeltajille jotka lentävät ympäri maailmaa eivätkä mielellään maksa lentoyhtiöiden perimiä ylipainomaksuja on taskullinen painovyö yksi ratkaisu vuokravyön tilalle. Sen sijaan että vyö ujutettaisiin painojen läpi laitetaan painot

(yllätys, yllätys) vyön taskuihin, jotka on suunniteltu joko lyijypunnuksille tai pehmeille painoille.

Taskullinen vyö on edelleen oma tuttu sopiva varustemme, mutta painot tulevat paikan päältä mieluummin kuin että kantaisimme ne mukamme lentokoneessa.

Toinen taskullisen painovyön etu on, että painoja voidaan lisätä tai poistaa nopeasti ja helposti – jopa vyön ollessa päällä. Huomautuksiin taskullisista painovöistä kuuluu: valitse hyvälaatuinen vyö sekä tarkista säännöllisesti kulumisen ja vahingoittumisen merkit. Taskujen tulisi olla varmistetut ja veden poistua helposti. Heikko taskujen tikkaus saattaa aiheuttaa taskujen rispaantumisen saumoista ja velkron ikääntyessä sen kyky pitää kiinni voi vähentyä paljon.

Toinen keino ratkaista paino-ongelma on liiviin integroidut painotaskut. Näissä on sisäänrakennetut pussit pehmeille painoille ja ne on suunniteltu niin, että pystyt tiputtamaan osan painoista tai ne kaikki.

Mieluummin kuin kantaa kaiken tarvittavan painon vyöllään voidaan osa painoista tai jopa kaikki laittaa tasapainotusliiviin, missä ne saa usein paremmin sijoiteltua ja mikä on varmasti mukavampaa. Ongelma on, että monet keskukset pitävät vain kovia painoja, jotka voivat vahingoittaa liivejä. Lisäksi, mikäli tarvitaan enemmän painoja, kuin mitä painotaskuihin voi laittaa, pistää sukeltaja ylimääräiset painot liivin taskuihin. Ei hyvä.

Voittaakseen “löysän vyön” syndrooman, tekevät jotkut laitevalmistajat korvaavia laitteita, jotka kiristävät vyötä automaattisesti kun sukeltaja laskeutuu – ideasta on puhuttu vuosikymmeniä. Trident valmistaa venyvistä kumista syvyyden huomioivia painovöitä. XS Scuba tekee syvyyden huomioivia solkia, jotka käyttää jousella varustettua laitetta säilyttämään vyön kireys.

Kuivapukusukeltajat ja muut jotka pukeutuvat “raskaasti” kylmän veden sukelluksille ovat sitä mieltä, että painovaljaat – mieluummin kuin perinteinen painovyö – on parempi ratkaisu kantaa painot mukavasti. Kuten painointegroiduissa tasapainoliiveissä on joissakin painovaljaissa painotaskut, joiden pikalukitusmekanismin avulla pystyy tiputtamaan painot siten, että vyö jää talteen.

Säätöongelma

Useimmat sukeltajat taistelevat, ainakin jossain muodossa, kunnollisen tasapainon kanssa. Liikaa painoja liian korkealla ja sukeltaja on pää alaspäin. Liikaa liian alhaalla ja jalat vajoavat. Molemmissa tapauksissa tuloksena on suurempi vastus sukeltajan koittaessa liikkua, puhumattakaan lisääntyneestä epämukavuudesta. Ratkaisuna on jakaa painot kunnolla. Tähän on useita tekniikoita ja työkaluja.

Yksi on säätää pullon asentoa liivin kiinnikkeissä siirtäen pullon painopistettä (positiiviseksi tai negatiiviseksi). Jotkut kuivapukusukeltajat sekä ne joilla on erittäin kova noste tossuissaan, räpylöissään tai 18jaloissaan käyttävät nilkkapainoja. Vaikka se saattaakin toimia, lisää se painon ympärillä olevien jalkalihasten rasitusta. Jalkineiden vaihto johonkin vähemmän nosteiseen saattaa olla parempi vaihtoehto joillekin sukeltajille.

Luolasukeltajat – jotka kenties ottavat tasapainon eniten huomioon – käyttävät erilaisia menetelmiä sisältäen teräspannat pulloissa sekä ylimääräisiä D-lenkkejä valjaissaan, jotta niihin voi kiinnittää tarkkaan säätöön tarvittavan pienen painon. Useat laitevalmistajat tekevät nykyään säätötaskuja kiinnitettäväksi pulloihin, jotta trimmipainojen asettaminen on helpompaa.

Takaisin perusasioihin

Vaikka me edelleenkin käyttäisimme tavallista painovyötä, vuokrattua tai omaa, voivat muutamat vinkit tehdä sukelluksesta nautittavamman. Ensimmäinen on laittaa painot vyöhön kunnolla. Mieluummin kuin paljon painoja selkään, tulisi painot jakaa vyölle tasaisesti vyötärön ympäri. Näin vyö ei niin helposti kierrä sen löystyessä syvemmälle mentäessä. Toiseksi on varmistuttava, etteivät yksittäiset painot liu'u ympäriinsä ja mahdollisesti jumita solkea. Helppo tapa tälle on työntää vyö painon läpi, kääntää vyö toisinpäin ja työntää se uudestaan painon läpi. Toinen vaihtoehto on valita painolukkoja, jotka on suunniteltu pitämään painot paikoillaan.

Painovyön pään tulisi olla vähintään 10-15 senttiä, mutta korkeintaan 20 senttiä ulkona, kun vyö on päällä. Jos se on liian pitkä, on se tiellä ja todennäköisesti työnnetään jonnekin, missä sen ei pitäisi olla. Jos se on liian lyhyt on vyön säätäminen pinnan alla vaikeaa.

Mikäli toivomme pystyvämme tiputtamaan painovyön hätätilanteessa, on tärkeää varmistaa, että sillä on selkeä tiputusalue. Tämä tarkoittaa varmistuksen siitä, ettei muita solkia tai valjaita mene vyön päältä. Vanha kouluttajani jaksoi jankuttaa tästä koko ajan. Se saattaa tarkoittaa puukon tai sukeltajan työkalun siirtämistä paikkaan, missä tipuva painovyö ei tartu siihen kiinni.

Harjoittelu on tärkeää

Huolimatta siitä, millaisia varusteita käytämme painojemme kantamiseen ja säätämiseen, kannattaa sen käyttöä harjoitella runsaasti. Varsinkin hätätilanteita. Toimintojen, mitä meidän on tehtävä silmänräpäyksessä rauhallisen sukelluksen muuttuessa äkkiä pelottavaksi tilanteeksi, tulee olla hyvin harjoiteltuja, melkeinpä vaistonvaraisia tai refleksinomaisia.

Lentäjällä, jonka moottori paukahtaa hiljaiseksi pian nousun jälkeen, ei yleensä ole paljoakaan aikaa miettiä mahdollisia toimintavaihtoehtoja. Kun tulee tilanne, että sukeltajien on päästävä eroon painoistaan, ei heidän tulisi haparoida mieltien, kumpaa kättä tulisi käyttää, mistä narusta vetää tai sekoilla muutenkaan. Eikä sukeltajan parinkaan. Tämänkin tulisi olla riittävän tuttu varusteiden kanssa. Huolimatta siitä, kuka "vetää kahvasta" tulisi painojen tiputtamisen olla nopea ja selkeä toimi.

Painovyöt saattavat olla sukeltajille kiusankappaleita, mutta ne ovat välttämättömiä, elleimme halua viettää aikaamme kellumalla pinnassa katsoen alas. Käyttämällä nykyaikaista teknologiaa ja muutamia käytännön neuvoja ei painovyö ole ongelma.